

Mor och Främlingen

Av Niklas Liiv



Den låg vid strandlinjen. Den var röd och hade skaffats av Melkers far för några år sedan. Fadern Yngve, som var handlare i byn, hade väckt honom tidigt en lördagsmorgon och bett honom följa med. Melker hade stigit upp och följt honom utan att protestera. Fadern hade en ton i sitt sätt att tala som gjorde att Melker lydde. Det hade också otaliga kunder som besökt hans affär i Torphult fått erfara. Ofta hände det att de lämnade gårdsbutiken med något de inte alls hade haft i åtanke när de kom dit. Melkers far hade övertalat dem att just den specerivaran var omöjligt att klara sig utan den här tiden på året. Hemmafruarna kom ut med några extra kilo mjöl och deras äkta män med en extra dosa snus eller ett fiskespö som de egentligen inte behövde. Handlarn Johansson såg till att de köpte och på det blev han rik. En del av kapitalet investerade han i ekan.

Köpet vad dock inte alls så impulsivt som först kunde tyckas. I själva verket var det noggrant planerat och när han startat folkvagnen den där lördagsmorgonen för snart tre år sedan visste han exakt vilken båt han vill ha. Han hade förhandlat ner priset med tio procent och till och med fått

säljaren att låta båttrailern gå med i köpet. Handlarn Johansson var synnerligen nöjd med sig själv och han började gnola på en svensktoppsmelodi då han styrde "folkan" mot adressen han fått av säljaren. Melker mindes faderns sällsamma leende den där morgonen. Det var som om han planerade där och då vilka glädjestunder båten skulle ge. Han vevade ner rutan och spottade en lång tobaksloska och vände sig mot Melker. Hans ansikte var höljt i strimmor av ljus från den uppåtgående solen som trängde sig in genom den smutsiga vindrutan. Framtänderna var missfärgade av tobaken.

- Va tro du mo komme tyck om det hä Melke? hade han frågat med en nyfiken blick mot sin son.

- Jag tror hon kommer tycka det är en fin present.. Nej förresten, jag tror att hon kommer att tycka det är en vacker present hade han ändrat det till och föreställt sig sin mors ansiktsuttryck då de svängde in på gården med den nya båten.

Handlarn Johansson log, sträckte ut en hand och rufsade sin son i håret. Då hade Melker varit närmare sin far än någonsin tidigare. Det var fel att säga att fadern var sträng eller elak, men han hade ett avstånd till sitt känsloliv som var svårt att överbrygga. Det hade Melkers mor fått erfara under trettio års äktenskap. Sonen hade upplevt det under uppväxtåren då en förälders närvaro är av större betydelse än något annat. Melkers barndom hade präglats av många röster och

många viljor, där handlarn Johanssons bara var en av dem. Under svåra stunder, speciellt under de sena timmarna innan sömnen kom, hade han tänkt på varför fadern tagit en sådan liten plats i hans liv. Han hittade inget svar. Inte då.

Men fadern var respekterad och aktad i trakten och försåg byborna med de förnödenheter som krävdes för att klara livet i glesbygden. Det krävde tid och engagemang och då blev det inte mycket kvar till Melker. Lördagseftermiddagen då de körde till gården med ekan var en av de lyckligaste stunderna i Melkers liv. Då hade han varit så nära fadern att han bara behövt sträcka ut en hand för att röra vid honom.

Den mörka granskogen på båda sidor landsvägen bevittnade tyst ett barns glädjestund då den roströda folkan körde vidare med den mänskliga samvaron som omslöt den. Melker ville aldrig att det skulle ta slut och då de svängde in på grusvägen som skulle ta dem till deras nya båt kom en känsla av besvikelse över honom. Ingen båt i världen kunde ersätta det han känt tillsammans med fadern.

Säljaren hade tagit emot dem på tomten. Ekan sken i det varma solljuset och var så vacker som Melker hade föreställt sig. Fadern hade lämnat över pengarna och kopplat på släpet. När de svängde ut från tomten stod säljaren kvar och såg efter dem. Melker undrade om han visste varför Handlarn hade köpt ekan. Att använda den på sjön visst, men förstod han den

djupare innebörden? Insåg han att ekan var ett verktyg för att få hans mor att orka ännu en liten tid innan hon lämnade dem. Visste han det? Hade fadern berättat det? Att Ekan skulle bli en sista tillflyktsort innan sjukdomen tog henne. Hennes diagnos var non-Hodgkin-lymfom och Melker hade aldrig förstått vad det innebar men sett hur modern förändrats. Hon som alltid hade varit glad, livfull och skrattat mycket. Melker visste att stunderna tillsammans med modern var den nektar han behövde för att känna sig trygg. Hon hade gett honom det fadern inte kunnat; kärlek, ömhet och omtanke. Men så hade något hänt.

Det var som om en obehaglig främling tagit sig in hos dem, börjat andas deras luft, förtära deras samvaro och bryta ner den lilla familjekänsla de hade kvar. Modern Alice hade blivit trött, irriterad och börjat dra sig undan sonen. Ofta fann han henne på föräldrarnas säng där hon låg och stirrade i taket. En osynlig ande dansade framför hennes ögon och grumlade hennes blick. Melker försökte få kontakt med henne utan att lyckas och när fadern försökte svarade hon honom med ord som Melker aldrig förut hört modern säga. De var fula... Så fula.

Kanske hon insåg att hennes tid var utmätt och att fadern nu, för sin tidigare försummelse av familjen, skulle få sitt rättmätiga straff? Kanske det var något annat som talade

genom hennes söta läppar? När fadern sett förändringarna hos sin fru hade kontaktat centralsjukhuset i staden. De hade bett dem komma in direkt för några prover.

Efter två veckors väntan hade de fått svaret som förändrade familjen Johanssons liv. Melker hade, bara tolv år gammal, fått erfara att livet är så skört att en lätt vindpust kan få glaset med människans själ att falla till marken och slås sönder. När telefonsamtalet kom hade han varit på sitt rum medan modern satt vid köksbordet och löste korsord. Efteråt hade han undrat vad det var för ord modern såg i de tomma rutorna efter hon talat med läkaren?

Efter att de lagt på blev hon sittande med luren i handen och han hade lämnat henne ensam med sina tankar. Det som hittills hade framstått som viktigt föll till marken och splittrades. Efter en stund i ett förlamande chocktillstånd hade Alice svimmat och handlöst fallit till golvet. De var så Melker funnit henne och under ett fasansfullt ögonblick fick han för sig att hon redan dött. Han skrek hennes namn så högt och så hjärtskärande att grannen hundra meter därifrån hade hört honom och kommit till dem. Grannen Alf hade ringt fadern i butiken och för första gången på tjugo år hade han hängt upp en vit skylt där det med svarta, hårda bokstäver stod **STÄNGT**. De bybor som passerade Johanssons butik eller tänkt att besöka den samma eftermiddag återvände hem med orosmoln i sinnet. Vad

händer? Handlarn Johansson håller stängt för första gången på tjugo år. Byn blir väl aldrig sig lik igen! Det skulle visa sig att de fick rätt.

De provade de sedvanliga behandlingsmetoderna på Alice. Hon strålades och skickade hem med cytostatika men svarade dåligt på behandlingen. Kvinnan som tidigare trots den känslokyla hennes man visade henne alltid fyllt huset med skratt och strålande glädje, hade nu förändrats till en blek skugga av sig själv. Det var som om någon tidigare fyllt husets lungor med syrerik luft och nu i en enda utandning begränsat tillförseln så att människorna som bodde där fick svårare att andas. Fadern insåg att aldrig skulle kunna sköta affären samtidigt som han tog hand om sin fru och sin son. Han kontaktade en lokal mäklare och advokat som hjälpte honom att sälja butiken.

Med tanke på det väl upparbetade varumärket så fick han bra betalt, vilket egentligen inte spelade någon roll eftersom familjen Johansson redan hade det gott ställt. Handlarn fick veta att köparen hade förvandlat butiken till ett spa- och hälsocenter bara sex månader efter att köpet gått igenom. Byborna tvingades åka till staden för att handla och de äldre fick skicka någon som kunde ordna inköpen till dem. Handlarn Johanssons pensionering på grund av hans sjuka hustru fick alltså konsekvenser och det tyngde honom. I mörka stunder, då

han bar sin hustrus tunga sjukdom som en ryggsäck på ryggen, funderade han ändå på att åka till den nya butiksinnehavaren och försöka få honom att ta reson och erbjuda det byborna behövde. Men han var för trött. Vårdandet av hustrun tog på krafterna och nu när endast en kort tid återstod av hennes liv ville han inte ägna tiden åt att försöka övertyga människor som ändå skulle välja sin egen väg.

Han lät de bero och såg sitt livsverk falla sönder i takt med hustruns sjukdoms förlopp. Plågad noterade han den nya innehavarens nycker varje gång han passerade byggnaden.

Veckan innan lördagen då de hämtat ekan hade fadern passerat den gamla butiken på väg ner till sjön för att hitta en lämplig båtplats. En stor skylt var uppspikad på vid dörren. Det stod **KONKURS** med röda bokstäver, vackert textat med tanke på det tragiska budskapet. Handlarn hade stannat till och tagit sig tid och gått fram till skyltfönstret där han brukat sätta upp varor till extrapris lagom till Jul och Midsommar. Det var högtider då alla behövde en extra slant i plånboken och därför hade han valt att bidra med lite extra glädje till just dessa helger.

Skyltfönstret hade varit smutsigt och då förmodligen inte putsats på länge. Vinden låg visserligen ofta på och smutsade snabbt ner det. Hyllorna han mindes fanns kvar. Disken där han själv brukade gå in varje morgon och där han mött så många människor genom åren var uppfälld i hörnet. Om han kisade hårt



kunde han nästan föreställa sig hur byborna var samlade därinne. Hur de köade för att få inköpslistorna avprickade innan de återvände hem med för att fylla upp sina skåp och lådor för några dagar. De köpte nödvändigheter som kött, fisk, och specerier och så diversevaror som förgyllde tillvaron på landsbygden. I kraft av att vara handlare skänkte han varje bybo ett ögonblick av färg och nyans till den gråvita vardagen då de stoppade något i munnen och kände hur smaken ge njutning till gommen. En smak av Handlarn Johanssons lanthandel var inte bara en arom av den speciella varan som inhandlats utan även en förnimmelse av ett stycke historia som gått ur tiden. En tår hade trängt fram i ögonvrån i samma stund som någon knackat honom på ryggen.

Handlarn hade snabbt torkat bort tåren och vänt sig om. En äldre dam i mörkgrön filt-kappa och låga svarta skor hade plirats mot honom genom ett par nästan groteskt tjocka glasögon. Det var Vilma. Hon hade säkert kommit från busshållplatsen på andra sidan vägen. Han hade bestämt hört bussen komma och köra igen när han stod med ryggen vänd mot gatan och såg in genom skyltfönstret. Han hade bugat lätt, på samma sätt som han gjort då det kom in en kund i butiken. Den gamla damen hade tagit ett par steg bakåt och synat honom från topp till tå och sagt:

- Minsann, är det inte handlarn Johansson som är ute och går. Tänker han öppna stället igen? Hon pekade på lanthandeln med en höftlång käpp hon stödde sig på.

- Nej. Jag stå ba hä och minns.

- Vad minns du? frågade Vilma och flyttade käppen en aning åt sidan samtidigt som hon försiktigt flyttade tyngden åt samma håll. Hon andades hårt och stötvis, som om bröstet när som helst skulle häva sig en sista gång för att aldrig mer röra sig igen. Yngve blev lite rädd över hennes dåliga kondition och kom att tänka på hur hustrun hade det där hemma. Han hade lyckats få Alfs fru att passa henne några timmar. Hon hade först varit mycket tveksam men hade slutligen låtit sig övertalas.

- Jag minns hu den hä byn en gång levde nä byborna samlades för å handla veckans förnödenheter.

Vilma frustade till och började skratta. Det var ett lågt fnissande, nästan hysteriskt skratt. Yngve kände sig en aning sårad och rynkade förnärmat på ögonbrynen för att visa att han inte uppskattade den gamla kvinnans reaktion.

- Förlåt mig sa hon till sist när hon stillat sig en aning. Men här står en stor, stark, frisk karl och tänker tillbaka på svunna tider som om det var bättre förr.

- Va då int då då?

- Det var det verkligen inte. Tro aldrig någonsin på den förljugna sanningen som tutas i oss. Det är möjligt att det

var trevligt med en lanthandel i byn, en samlingsplats där folk kunde träffas över skinka och ägg. Men förändringen står alltid runt hörnet för att utveckla oss, förnya oss så att vi vågar ta nya kliv in i framtiden och till ett bättre liv. Tänk på alla osanningar som for runt där inne. Hur alla baktalade varandra, ljög och försökte framstå på ett annat sätt än vad som var den allmänna uppfattningen i byn.

- Va då verkligen så illa? frågade handlarn.

- Det var det, sa Vilma och kastade en föraktfull blick i riktning mot skyltfönstret som Yngve bara någon minut tidigare stått och beundrat. Hon såg på den gamla handlarn igen, såg ner i marken för att sedan återigen fästa blicken på den man som länge varit traktens viktigaste man men som nu reducerats till en skugga av sitt forna jag. Nedbruten av sin hustrus sjukdom. Hon undrade om byn pratade om det också. Det är klart att de gjorde det.

- Jag är bara en gammal änka sa Vilma. Varje dag kämpar jag med ensamheten. Försöker hålla den på avstånd. Efter att Harald gått bort brukade jag sitta vid köksbordet och lyssna till sekundvisaren på kösklockan. Ljudet av den växte. Jag tänkte på livet, hur det hade varit tillsammans med honom. I samma stund som han dog var det som om tiden stannade, trots sekundvisaren. Det var som om den utmätte och förminskade sanden i timglasets för varje ögonblick jag satt kvar och inte gjorde något. Han var en fin man och vi hade fina år

tillsammans. Men i samma stund som Gud kallade hem honom och lät mig leva vidare så hade han ett syfte. Jag insåg det när jag satt och lyssnade till hur tiden rann bort likt sanden genom ett par åldriga, knotiga fingrar. Till slut reste jag mig och levde vidare. Ett annorlunda liv naturligtvis men likafullt ett liv.

Handlarn stirrade förbluffat på kvinnan framför sig. Det hade hänt att hon varit i hans butik, men då han försökte framkalla minnet av henne insåg han att det var mycket blekt. Om han skulle vara ärlig så visste han mycket lite om henne. Visst hade han hört historier. Vissa av dem vänliga, andra elaka. Han hade absolut för sig att det under en tid då hennes man levde gått historier om hur han misshandlat henne. Men nu stod Vilma och påstod att Harald varit en fin och omtänksam man och att hon levt ett bra liv tillsammans med honom. Hon kunde naturligtvis ljuga, antingen för sig själv eller för honom men han trodde inte det. I själva verket trodde han att han nu mött den första människan i byn som talade sanning.

- Hu levd du vidare? frågade han. Han antog att frågan skulle uppfattas som en ren artighetsfras men han hade också ett annat syfte, då hustrun snart skulle lämna Melker och honom själv ensamma. De behövde alla hjälp de kunde få.

- Genom att föreställa mig att sekundvisaren stannade.

Vilmas ögon såg nästan komiska ut bakom de tjocka glasen. Han var inte säker på om han uppfattat henne rätt. Var inte det sedvanliga svaret på den frågan, genom att ta en dag i taget? Det var svaret han varit beredd på.

- Ja ä int säke på att ja förstå vad du mena.

Vilma skrocka och sköt upp glasögonen. Handlarn såg ett par hårstrån längst ut på hennes nästipp. Normalt hade han tyckt att det såg en aning äckligt ut men nu kom han på sig själv med att till och med tycka att det var charmigt.

- Det är inte så svårt som det låter. Jag bestämde mig för att sluta räkna tiden. Det fick mig att agera. Medan andra försöker utnyttja tiden de har kvar så lever jag i ett vakuum där jag inte räknar den. Jag valde att leva för mig själv och rätta mig efter mina egna behov. Det fungerar för mig. Det har inte bara fått mig att leva vidare utan även må mycket bättre. Medan andra anpassar sig efter verkligheten så väljer jag att skapa min egen.

Handlarn skakade på huvudet och undrade om Vilma uppvisade första tecknen på demens.

- Jag begär inte att du ska förstå. Yngre människor har alltid en förmåga att tro de kan så mycket. När äldre människor som varit med mycket längre går in i förstadiet till vad som komma ska, då väljer de yngre att se det som sjukdom och galenskap. Men hur kan vi lita på de yngres förmåga med tanke på deras ringa erfarenhet? Har du tänkt på det?

Han skakade på huvudet. Han förstod inte vart Vilma ville komma. Hon suckade besviket.

- Nåväl, för att återgå till vad vi först talade om. Att lanthandeln nu är såld och nedlagd var det bästa som kunde hända. Nu tvingas människor att hitta nya vägar för att skaffa sina livsmedel. Det kommer att få dem att tänka på annat än att snoka i grannarnas liv.

Handlarn skakade återigen på huvudet, vände sig om mumlande ett knappt hörbart adjö till Vilma och gick därifrån. Antingen var hon på väg att få Alzheimers eller demens. Han tyckte synd om henne.

- Jag hoppas att det går väl för din fru ropade hon efter honom innan han vek av vid lanthandeln och tog vägen som strax övergick till en smal stig och tog honom ner till sjön. Handlarn Johansson, en gång den viktigaste mannen i byn, hade höjt handen till svar.

När Fadern och Melker svängt in på gården hade de sett Alice betrakta dem från vardagsrumsfönstret. Hon hade varit klädd i brudklänningen som hon burit när hon och Handlarn gift sig för arton år sedan. Hon hade envisats med att bära den till vardags, när hon åt, läste eller bara satt och stirrade trött framför sig. Hon hade sagt att hon innan hon dog behövde påminna sig om den bästa tiden i hennes liv.

Klänningen hade börjat få fula fläckar på bröstet och magen. Innan fadern hunnit stiga upp på morgonen hade hon klätt sig i den och ställt sig och betraktat gården på baksidan av huset. Det var en naturtomt där träden nådde nästan ända fram till soldäcket som Yngve byggt något år efter att de gift sig. Många gånger hade han tänkt ta sig an träden och röja upp för att skapa mer yta men hela tiden hade det kommit något i vägen. Framförallt lanthandeln och nu när han äntligen hade mer tid fanns det ingen kraft att börja. Han visste inte om han skulle vilja behålla huset efter att Alice försvunnit.

Männen hade stigit ur och börjat lossa presenningen de täckt Ekan med. Det var vad Melker hade blivit, en man som gick vid faderns sida. Alice sjukdom hade jagat barndomen på flykt och tvingat pojken ta rollen som vän, rådgivare och hjälpreda. Nu var de två trasiga själar som försökte navigera i den hårda och karga tillvaron som dränerats på all ömhet och närhet. Främlingen som tagit sig in hos dem hade tagit och tagit utan att ge något tillbaka.

Fadern hade sneglat på gestalten som stod i fönstret och såg på dem. Hade hon anat vad de skulle komma med? Han hade sagt att han och sonen skulle åka till staden i ett par ärende. Bland annat skulle de köpa ett par nya skor till Melker som slitit ut de gamla. Hustrun hade nickat men

egentligen brydde hon sig inte längre om vad maken och sonen företog sig. De bodde där, vid sidan av, medan hon själv levde ihop med en elak främling som till slut skulle kväva henne till döds.

I samma stund som de dragit bort presenningen och blottat skrovet så hade Alice försvunnit från fönstret och lämnat Yngve i oro. Hade hon blivit förtjust? Upprörd? Eller bara bestämt sig för att göra något annat. Hon kunde stå i timmar vid fönstren och se på något som Yngve aldrig såg. Kanske såg hon vad som väntade bortom det som snart skulle inträffa? Hon kanske vände sig vid synen av det ofrånkomliga?

Maken hade fortsatt häkta av båttrailern och styrt in den i garaget medan sonen sprang mot huset och ropade hennes namn. Melker kunde inte bärga sig, han ville uppleva hennes lycka när hon såg vad de hade hämtat.

Fadern hade dragit ut på sina sysslor. Försökt att in i det längsta stanna i ovissheten i stället för att få veta hur hon faktiskt reagerat. Då han kommit in hade han försökt lyssna för att få en föraning om vad som väntade.

Men nej, ingenting.

Sovrummet låg bakom en blåmålad dörr i slutet av en korridor.  
Tystnad...



Köksklockans sekundvisare hade tickat högt. Yngve hade kommit att tänka på Vilma igen. Hon som inte längre räknade tiden. Han hade blundat och önskat att han hade samma förmåga, men hur han i tankarna än försökte kunde han inte förmå visaren att tystna. Försiktigt drog han av sig stövlarna och placerade dem under hatthyllan till vänster. Sedan hade han smugit sig genom den korta korridoren till hans och Alice sovrum som på sista tiden förvandlats till hennes eget. Men det var inte riktigt sant. Främlingen hade smugit sig ner mellan lakanen, bestämt knuffat honom åt sidan och tvingat ut honom på soffan, medan frun tvingats ligga bredvid.

Han fann maken och sonen på varsin sida av dubbelsängen, där deras händer sökt sig till varandra. Han upphörde nästan att andas för att inte störa dem i det som liknade ett totalt samförstånd. Han blev stående i dörröppningen och betraktade dem.

På en yta av några få kvadratmeter låg hans liv som snart skulle ryckas ifrån honom. De låg på en bädd av glas som var så spröd att den när som helst kunde ge efter. Fadern började snyfta. Han hade aldrig någonsin sett dem på det viset och förstått hur bräckliga de var. Nu när det snart var över hade han kommit till insikt. Han gömde ansiktet i händerna och grät, gled ner vid sidan av dörröppningen, hamnade på golvet och slog armarna om sig i en krampaktig omfamning.

Han vaknade av att någon viskade i hans öra. Sakta återvände han till nuet och drogs upp ur den sorgfyllda brunn han befunnit sig i för några minuter, om nu tiden hade någon som helst betydelse? Det var hennes läppar, hennes tunga som rörde vid honom. Han rös av välbehag och ville sträcka sig fram för att försöka hålla kvar känslan. Melker låg kvar vid hans sida sängen. Han hade rullat över på sida och låg nu med huvudet lutat mot armen. Yngve fick för sig att sonen log men att leendet uttryckte något annat än glädje. Överseende eller medlidande? Hån? Han försökte komma på fötter men upptäckte att benen inte bar honom. Det var som om den senaste tidens tyngder från hustruns sjukdom, från den obehagliga och objudna gästen, hade tryckt ner honom mot marken. Alice var där igen och försökte uppmuntra honom med kyssar, ord och lätta smekningar som fick honom hård och upphetsad. Han mindes tiden innan sonen hade kommit till världen. Kanske händelsen på sommarängen fått Melker att bli till? Veckorna innan Alice blivit gravid hade varit de lyckligaste i hans liv.

Han och Alice hade älskat flera gånger om dagen och aldrig tyckts få nog av varandra. På eftermiddagarna brukade han och hustrun bege sig till de stora ängarna med en flaska vin och ett par matbröd som Alice bakat. Hustrun hade alltid en tunn sommarklänning på sig som var lätt att få av när de väl låg och tumlade omkring i gräset. Hennes ansikte var lätt

färgat av den varma solen och hennes leende när hon vände sig mot honom gjorde honom lycklig. Ängarna var öppna fält, av mossbevuxna stenrösen delade i mindre lotter.

I ena änden av dem stod några höga tallar som under de varma sommardagarna bjöd lite skugga och i den andra fanns en väg som ledde in i den mörka granskogen ett stycke längre bort. Fadern hade alltid undrat vart den ledde men aldrig undersökt den närmare.

Alice hade valt en gräddvit klänning den där dagen. Samma färg som hennes hud hade smakat av dagen innan. Hon trippade före honom med lätta fötter och svängande höfter och Yngve kunde inte låta bli att fantisera vad han ville göra med henne när de väl var framme vid platsen där Alice brukade breda ut filten.

Hon var en fantastisk hustru och en god människa som ville alla väl. Yngve beundrade henne för en massa goda egenskaper men just omtanken om människor i deras närhet kanske var hennes finaste. Det hände att han bannade henne för det, kanske till och med anklagade henne för att hon gav sig själv alldeles för lite tid, men i själva verket såg han på med stoltheten i blicken då hon vände sig ut och in för att vara alla till lags. Hennes bror hade utnyttjat det tills hon nästan förtärt sig själv, innan Yngve insett vad som höll på att hända.

Alice bror Albin var pokerspelare och van vid att röra sig med stora summor pengar. När Yngve hade träffat henne hade han undrat hur det kunde komma sig att Albin alltid hade råd med dyra kläder och prylar trots att han knappt arbetade. Efter att han följt med honom en runda på stadens professionella spelhallar hade han börjat ana hur det gick till. När brodern sedan börjat förlora och gjort det rejält hade lillasyster Alice räddat honom genom att betala hans spelskulder tills hon själv nästan var utblottad. Albin tackade henne aldrig utan flydde hals över huvud utomlands för att slippa se sin syster i ögonen. Handlarn hade vid något tillfälle försökt få tag i honom för att kräva tillbaka pengarna men insett att det var omöjligt och låtit saken bero.

Hon dansade upp på stenröset som skiljde den första lotten från den andra och blottade nästan rumpan innan hon klev ner på andra sidan. Hon kastade en oskyldig blick över axeln som om hon var mycket medveten om vad han såg. Axen på åkern hade varit höga och mogna och kittlat Handlarn på knäna.

Bonden hade legat sjuk en tid och om ingen slog åkern de närmaste dagarna så skulle sådden brännas bort. Handlarn hade varit klädd i en ljusblå skjorta med korta armar och ett par kakishorts. De mörka håren på underarmarna var fuktiga av svett. Egentligen var det för varmt men solen påverkade honom på ett sådant sätt att det var omöjligt att hålla sig från

Alice. Hon gick och nynnade på en låt hon hört på radion dagen innan. Det var en svensk grupp som gjort den och Handlarn tyckte att den var enkel, på gränsen till banal. Men på något underligt vis var den rätt för just den situation de befann sig i.

De hade nått fram till den plats där de brukade slå sig ner och hålla upp varsitt glas vin. Det fanns lite skugga från ett träd och marken var mjuk. Alice kastade ut filten i den solmättade luften och lät den falla till den goda jorden innan hon slog sig ner och öppnade den medhavda korgen. Handlarn satte sig inte genast utan såg bort mot vägen som slingrade sig fram nedanför dem. Ångan från marken steg upp och bildade ett lustigt mönster i det säregna ljuset. En svettdroppe hade letat sig fram på hans panna, runnit hela vägen ner för näsan och nu samlat sig i en droppe längst ut på nästippen. Han torkade bort den med baksidan av handen och pekade.

- Jag undrar vart vägen leder? Den där nere. Varför har vi aldrig pratat om den? Hon log, tog upp vinflaskan och ett par glas som vilade på fötter av smältformade hjärtan.

- Därför att vi alltid har annat för oss då vi väl kommer hit. Jag tror nästan aldrig att vi talar om något då vi är här. Efter att vi älskat brukar vi sitta med armarna om varandra och se hur solen går ner, hur fåglarna flyger från träd till träd och känna hur vinden rasslar i lövverken, men

vi säger aldrig något. Han såg ner på henne. Slogs av hur vacker hon var och sa:

- Hur kan det komma sig? Varför talar vi aldrig med varandra? Hon fortsatte att le men nu med ett lätt överseende i ögonen och över läpparna som om hon tyckte att han borde begripa det själv.

- Därför att vi är mer intresserade av varandras kroppar, av att utforska och undersöka den andres nakna hud, än att fördjupa oss i samtal. Att dela tystnaden är också något jag har uppskattat. Det är inte alltid det är nödvändigt att sätta ord på det man ser omkring sig. Jag vill njuta av det och jag anser nog att i samma stund som man försöker beskriva det man ser så förlorar det en del av sitt värde, sin mystik. Jag har aldrig velat tala om vägen som leder bort i skogen eftersom jag anser att den då mister sin attraktionskraft. Istället fantiserar jag om den, utan att försöka beskriva vad jag ser.

Det vita vinet porlade och sjöng nästan när Alice hällde upp det. Små bubblor fastnade på ytan trots att det inte var mousserande. Hon räckte över det ena glaset till honom. Han tog det med högra handen samtidigt som han fortsatte att peka mot vägen med fingret på den vänstra.

- Jag slår vad om att det är en annan väg ner till byn. Att den mynnar ut någon annanstans än vad huvudvägen gör. Jag tror att den kommer ut från skogen någonstans på landsvägen

som leder till byn. Alice hade brutit en bit av brödet och höll den i sin ena hand. Hon vände sig bort från honom och låtsades inte höra hans uppfattningar om vägen nedanför dem. Istället betraktade hon under tystnad skogsranden ovanför dem. Då och då bröt hon en liten smula av brödbiten och stoppade den i munnen. Hon lyssnade till vindens sus och hur verkligheten omkring henne slog an en sträng i hennes hjärta, likt en sann och äkta ton av något som fanns där men som det inte gick att ta på. Handlarn suckade och sjönk ner på filten bredvid henne. Han förstod vad hon ville säga med sin tystnad. Därför sa han inget mer utan satte sig i samma ställning som hon och betraktade hur en lite muskel på hennes hals rörde sig under huden. Om han blundade och koncentrerade sig kunde han nästan höra hur blodet forsade fram i hennes ådror. Det brusade, hoppade och sjöng på samma sätt som vinet i glaset. Han öppnade ögonen och såg att hon vänt sig om och tittade på honom.

- Vad är det? viskade han och rösten darrade lätt.

- Du är så vacker sa hon i en häftig inandning och släppte ut luften i små, dallrande stöttar. Så vacker att det inte går att beskriva. Han slog ner blicken och betraktade sina händer. Han rodnade samtidigt som han studerade linjerna till sitt eget ursprung. Han undrade vad hans mor och far skulle sagt om de sett honom nu. De som inte trodde på kärleken utan mer såg äktenskapet som ett praktiskt ont för att klara sig så bra som möjligt i livet. Att gifta sig och

leva tillsammans med en partner var nödvändigt för att fördela kostnaderna och vara två om arbetsbördan, inget mer. Han hörde sin fars ord medan känslan i magen sade något helt annat. Han älskade Alice högt och fullt och det kunde ingen familjekultur ändra på. Han lyfte försiktigt huvudet och mötte hennes blick.

- Säg inte så viskade han och sökte blygt hennes hand på filten.

- Varför inte sa hon. Det är ju du som önskar beskrivningar och ord i ditt liv. Det var det bästa jag kunde åstadkomma.

- Inte om det. Inte om sådant svarade han och lät huvudet falla tillbaka mot axlarna. Himlen ovanför honom var i det närmaste molnfri. Enstaka söndertrasade tussar än närmade sig varandra än sökte sig från varandra. Solen hade mörknat något och fått en rödare nyans. Kvällen närmade sig och Alice röst hördes vid hans öra.

- Kom, viskade hon och drog honom intill sig. Han följde med och hamnade ovanpå henne. Hennes händer sökte ivrigt hans skrev och försökte dra av de åtsittande kakishortsens. När de befriat sig själva och låg nakna tillsammans kände han ett uns av skam och rädsla över att någon skulle dyka upp på vägen och se dem. Det hade aldrig hänt förut men just nu var känslan nästan överväldigande. När Alice fattade tag om hans lem och förde honom till sitt sköte försvann känslan. Redan efter några minuter exploderade han och sjönk ihop över henne. Musklerna i låren och vaderna krampade så kraftigt att han var



nära att skrika av smärta. Alice log, fnissade och rufsade om hans hår.

- Tack sa hon då han rullade av henne och drog på sig shortsens. Yngve drog åt stroppen i linningen och vände sig mot henne i samma stund som han hörde ett brusande ljud lite längre bort på vägen. En traktor. Bonden var på väg till fälten som för länge sedan hade behövt skördas. Varför hade han inte tänkt på det? Alice kom på fötter och fumlade med klänningen. Det fanns inte tid att ta på trosorna och därför lämnade hon dem där när de under höga skratt flydde, i samma stund som traktorn svängde in på fältet. Yngve hade ingen aning om den gamle bonden sett dem den eftermiddagen. De sprang åt sidan, gömde sig bakom ett träd och såg hur skördetröskan tog sig an de höga axen. Alice vita trosor var det enda de inte fått med sig i den hastiga flykten och därför kunde de inte låta bli att skratta högt när de drogs in i tröskan på samma sätt som axen och sprutades ut i vita strimlor på flaket bakom traktorn. När tröskningen väl var färdig vågade de sig fram för att undersöka vad som fanns kvar. Ingenting. Fältet var nyslaget och inga bevis fanns kvar efter deras älskog där på ängen. Det hade blivit ett minnesögonblick över deras son som föddes nio månader senare och trots att de aldrig kunde veta att det var i just det ögonblicket det hände hade Yngve alltid varit säker på att det var den eftermiddagen han befruktat Alice, som gjort att Melker kom till världen.

Melker stod dold bakom några björkar som växte på en avsats någon meter ovanför vattenlinjen. Det kluckande ljudet, orsakat av att små lätta vågor slog mot båtens botten, hade tidigare varit ett behagligt ljud. Nu hade de förvandlats till små vassa knivar som skar in i hans hjärta varje gång en ny våg slog mot stäven. Hans ansikte såg ut att rycka till varje gång ljudet nådde hans öron. Ögonen var svarta och de barnsliga dragen i ansiktet hade djupnat och antagit ett allvarsamt uttryck som kunnat skrämma vem som helst som betraktat honom i det ögonblicket. Han närmade sig skrovet och klev ner på den lägre avsatsen innan han försiktigt stoppade den högra foten och benet i det svarta vattnet. Det var kallt.

De svala augustinätterna hade fått vattnet att kylas av men pojken hade ingen aning om det var kölden eller den svarta tragedi som drabbat dem som fick sjön att kännas som ett

isande omslag. Han doppade det andra benet och blev därefter stående en stund. En lätt dimma hade ansamlats ovanför vattenytan. Den vittnade om att det trots allt fortfarande var varmare i vattnet än på land. Melker tog ett djupt andetag och försökte andas ut den senaste månadens fasansfulla upplevelser. Det gick inte. De låg kvar som ett tryckande lock på en kokande kastrull och ville inte lämna honom trots att han gång på gång hade bett om att få slippa ta en så stor portion av vuxenvärlden. Hans kamrater som gick tillsammans med honom på byns allmänna skola var kvar i barndomen och såg på Melker som en underlig och allvarsam grabb som de aldrig riktigt förstod sig på. Han klandrade dem inte. Hur skulle de någonsin förstå hur han på grund av sin mors sjukdom tvingats omvärdera vad som var viktigt i livet. Deras lekar var banala och barnsliga och inget som han längre ville delta i. Det hade inte varit hans val att känna så men likväl stod han nu här och kände sig ensam i världen.

Ett bullrande skratt hördes bakom honom. Melker vände sig hastigt om men det fanns ingen där. Ljudet och ett upprymt sorl från människor kom från ett hus lite längre bort från sjön. De hade någon slags fest och pojken hade passerat dem på väg ner till båten. Hans närvaro hade varit som en skugga som mycket tillfälligt passerat dem, fört in oro i deras liv och hastigast grumlat smaken i deras drinkar innan han försvunnit igen på sin väg ner till stranden. Nu tycktes männens skratt

vara upprymda och bekymmersfria. Alkoholen hade lättat på ångest och oro. Det var långt ner till groggens botten och Melker föraktade dem för deras billiga sätt att fly undan.

Deras lycka, om än tillfällig, pös över men fick ändå locket på kastrullen att limma sig hårdare mot kanterna. Därför spillde han ingen tid utan vände sig om och lyfte upp den tyngd han haft med sig. Med små korta steg vadade han den korta biten till ekan och lade försiktigt ner sin börda i fören innan han själv klev i och tog plats på sittbrädan mellan årtullarna.

Han satt en stund med ryggen mot strandkanten. Skratten och sorlet hade blivit högre och någon hade nu satt på musik som strömmade ut i den mörka augustinatten. Det var dansbandsmusik och Melker kunde inte låta bli att fnysa åt den banala texten och tonerna. Själv föredrog han Rock ´n Roll och kunde inte begripa vad andra såg i de här raderna. Hans far hade liksom han själv varit inne på den mer melodiösa musiken som då och då fick den ensamma pojken att vilja dansa eller svänga på höfterna till de rytmiska tonerna.

I de stunder Melker lyssnade till rockmusik försvann locket och glädjen kokade över i en utdragen njutning som mycket hastigt dog bort då verkligheten kom tillbaka. Fadern hade likt människorna från huset börjat supa hejdlöst efter

den där dagen då de kom hem med båten. Han hade sagt något om att om han inte kunde stoppa tiden så kunde han i alla fall försöka glömma den. Samma dag som han vaknat upp i dörröppningen till hans och Alice sovrum hade han begett sig till staden för att köpa sprit. Båten som han köpt för att ge henne en sista tid av glädje och lycka i jordelivet glömde han bort i samma stund som han korkade upp den första flaskan och drack den i djupa klunkar. Samma kväll somnade i en hög på golvet och vaknade i sin egen urin och avföring. Alkoholen hade fått honom att tappa kontrollen över kroppens funktioner. Melker hade funnit honom och då modern inte var kapabel att ta hand om honom hade han fått göra det. Det var tre veckor sedan nu och under den sista tiden av moderns liv hade han druckit oavbrutet. Melker suckade och insåg att båten var så långt uppdragen på stranden att han behövde stiga ur och ge den en knuff för att komma till djupare vatten, där han kunde använda årorna.

Musiken hade tystnat och vågorna som slog mot botten hade återigen fyllt hans öron. Han steg i och upptäckte att det inte var riktigt lika kallt som förra gången. Han hade vant sig, precis som han vant sig vid att tragedi och olycka var återkommande i en vuxen mans liv. Han gav den otympliga ekan en rejäl knuff och hävde sig upp i fören i samma ögonblick som sandbotten försvann och ekan fick fritt vatten. Han vände båten och styrde ut mot mitten av sjön. På stranden

återupptogs skratten och sorlet och efter en stund styrde han båten till ljudet av en oändliga uppsättning av banala låtar. Årtagen var korta och avhuggna.

Yngve lyfte på ögonlocken. En gulaktig sörja hade klibbat ihop dem och han tvingades att använda fingrarna för att öppna dem. Han befann sig i det sovrum som han och hustrun hade delat i så många år. Nu var hon borta och i samma ögonblick som Alice hade lämnat hans sida hade hon tagit med sig främlingen och rymt till graven med honom.

Han mindes inget från gårdagen och skulle han vara ärlig så var minnet dåligt gällande de senaste veckorna. Alice hade lämnat dem ett par dagar efter att han valt flaskans väg. De sista dagarna i livet hade hon legat i det sovrum som han själv befann sig i och inte orkat stiga upp mer. Det fanns en känsla och en aning hos honom om att han hade svikit henne när hon behövt honom som mest. Han hade inte orkat axla det ansvar som var ålagt honom och han var rädd att Melker istället tvingats ta hans roll. Hans händer famlade efter flaskan på nattduksbordet, fann den och förde den till munnen. Den var tom på samma sätt som hans inre. Alice hade uppfyllt honom och nu när hon inte fanns mer lämnade hon efter sig ett avgrundsdjupt tomrum i hans kropp.

Han kastade den urdruckna flaskan åt sidan och försökte resa sig upp. Huvudet exploderade och tvingade honom tillbaka mot kudden som fortfarande hade en svag ton av hennes underbara doft. Han vred huvudet och stoppade näsan djupare i dunet. Trots att han trott att han inte hade tårar kvar att gråta så fuktades Alice huvudstöd av stora salta droppar som blandats ut av den ångstdämpande dryck han satt i sig så stora mängder av på sista tiden. Han viskade hennes namn och återvände för ett kort ögonblick till ängen och känslan av deras omätliga kärlek. Värmen och tryggheten när han satt bredvid henne på filten eller den obeskrivliga känslan då han trängde in i henne samtidigt som hon utstötte små korta upphetsande ord. Det hade varit fantastiskt och nu fanns hon inte mer. Trots att han haft lång tid att förbereda sig på så hade han inte kunnat föreställa sig att det skulle bli så här. Att han skulle sluta fungera utan henne.

Han gjorde ett nytt försök att ta sig upp, lyckades bättre den här gången och svängde benen över kanten. Han sträckte på sig och såg ut genom sovrumsfönstret där hon stått så många gånger. Det var kväll och skymningen hade kastat skuggor på baksidan på huset. Mörkret verkade annorlunda. Skrämmande och otäckt. De sista dagarna innan Alice dog hade varit smärtsamma, näst intill vansinniga av smärtan och medicinerna. Hon hade skrikit och förvandlats till något hon

inte var. En annan person som blev krävande och otrevlig och som gjorde fadern och sonens tillvaro till ett helvete.

Det var som om Alice ansåg att hennes käraste skulle ta emot en del av det hon själv gick igenom. Att han och Melker skulle dela hennes lidande. Sonen hade fått ta största delen medan han själv flydde in i spritens bedövande land. Han gömde ansiktet i händerna och skämdes då han insåg vad Melker gått igenom. Hennes sista kväll i livet hade varit fruktansvärd. Hon hade skrikit och önskat att allt och alla i hennes närhet skulle dra åt helvete, uttryckt att hon hatade dem och att hon till och med ville döda dem. Yngve rös och kände sig illamående. Han mindes bestämt att sjukdomen fått henne att säga de här sakerna och att han själv hade flytt ut på tomten för att slippa höra, medan Melker var kvar i huset. Han hade sprungit genom den korta skogen på baksidan av huset och ner på badplatsvägen, samtidigt som han rabblade resultaten från föregående säsong i fotbollsallsvenskan. Det var naturligtvis absurt men samtidigt något att fästa tankarna vid för att slippa ta in den mörka skugga som hotade sluka honom.

Melker hade varit kvar och lyssnat till hennes febersjuka svamlade de sista minuterna av hennes liv. Yngve hade aldrig fått veta vad hon sa eller vad som hände och ville inte heller ta reda på det. När han återvände till huset någon timme senare hade sonen svept henne i ett vitt lakan och ringt till



sjukhuset. Självt hade han satt sig i vardagsrumssoffan med en grogg framför sig och suttit så tills de kom. Han hade varit apatisk och icke kontaktbar vilket fick männen som ansvarade för transporten att prata med Melker för att försöka reda ut vad som hänt. Det hade varit Yngves val att vårda henne i hemmet hennes sista tid. På något underligt vis hade han fått för sig att han skulle klara av det men istället blev det hans tolvåriga son som fick ta ansvaret. Det var hemskt och det var han själv som var orsaken till det. Begravningen hade varit för en vecka sen och han hade varit full precis som alla andra dagar i samband med hustruns bortgång. Han mindes inte mycket av den förutom några suddiga ansikten med allvarsamma blickar som beklagade sorgen. Hade Albin varit där? Han var inte säker men mindes svagt en blek gestalt som stått lite vid sidan av vid jordfästningen. Han skämdes väl fortfarande men vem var han att fördöma det med tanke på att han själv flydde som en ynkrygg?

Melker hade stått mitt emot honom. Hans ansikte hade varit allvarligt men inte direkt sorgset. Med mörka ringar under ögonen såg han ut att ha åldrats. I ögonen fanns något som han aldrig sett tidigare och trots att hjärnan fortfarande var indränkt som i en spritindränkt fetvadd så mindes han sonen framför de andra. Han hade sett liten och ensam ut, med svart kostym och svarta skor. Fadern hade ingen aning om vem som ordnat kläder till honom men förstod senare att det

förmodligen var pojken själv. Precis som det varit han som fanns vid Alice sida de sista skälvande minuterna av hennes liv och sedan ordnat med hämtning och begravning, allt medan fadern befann sig i glömskans väntrum, väntande på att sekundvisaren skulle sluta ticka. Yngve skakade sorgset på huvudet och föraktade sig själv. Han hade varit så patetisk och ansvarslös. Knäna darrade när han reste sig upp och gick fram till fönstret. Lövverken rörde sig försiktigt i den avtagande vinden och skuggorna smälte ihop och bildade nya mönster och figurer inför hans blick. Bakom en av de vita björkarna tyckte han sig se en gestalt som lösgjort sig ur skuggbilderna. Främlingen var tillbaka och hans närvaro fick fadern att stelna till. Vad gjorde han här och varför hade han lämnat Alice i graven? Han tyckte sig se hur skuggan steg fram från sitt gömställe bakom trädet och höjde handen som i en vinkande eller kanske hotande gest, innan den började glida över marken, ner mot skogen och badstrandsvägen.

Var fanns Melker? Frågan exploderade i hans medvetande. För första gången på flera veckor kände han oro över sonen. Han ropade hans namn. Inget svar. Yngve lämnade platsen vid fönstret och sökte sig mot Melkers rum. Dörren var stängd, han knackade på men ingen öppnade. Panik kom över honom och plötsligt var sonen det enda som var viktigt. På ett kort ögonblick hade han nyktrat till och såg nu helt klart. Han vräkte upp ytterdörren och sprang ut i den svala kvällen, såg

sig omkring och försökte få en känsla av vart Melker kunde tagit vägen. På håll hörde han skratt och upprymda röster som vittnade om att någon höll fest. Han brydde sig inte om dem utan gick över gårdsplanen i riktning mot uthuset. Ibland på sommaren, när det var tillräckligt varmt ute, hände det att sonen sov där. För något år sedan brukade han ha kompisar med sig men på senaste tiden hade han övernattat ensam. Yngve ville inte ta in tanken riktigt men ju mer han tänkte på det ju mer insåg han att Melker mer eller mindre hade flyttat ut dit de senaste veckorna. "Vad kunde det bero på"? Rösten kom smygande. Han tystade den genast och knackade på den perforerade beige dörren.

Det lyste från det infällda runda fönstret, som om någon fortfarande fanns där inne. Hoppet återkom för ett kort ögonblick men då han försiktigt öppnade dörren såg han att det var tomt, så när som på några seriemagasin som låg utspridda på den röda heltäckningsmattan. Hjärtat började slå oroligt igen. Han ropade återigen sonens namn utan svar.

Uthuset som tjänat som gäststuga, på den tiden då det fortfarande fanns lycka och glädje på gården, bestod av två avdelningar där den inre var ett rum in till vänster och den yttre en samlingsplats för umgänge. Några fåtöljer i rostfritt stål och brunt manchestertyg stod i första delen. Den ena fåtöljens dyna hade hasat ner en aning då någon suttit i den. Melker. Yngve gick vidare mot dörren i den inre delen och

knackade på. Ingen svarade eller öppnade. Han tryckte ner handtaget.

Rummet var mörkt, förutom det svaga ljuset från lampan som var monterad ovanför den nedre delen av våningssängen. Sängen var bäddad och vid huvudkudden satt en liten gul lapp fäst men en nål. Fadern såg den tydligt men kunde först inte föreställa sig att det var Melker som skrivit den. Fast han innerst inne insåg att det inte kunde vara någon annan försökte hans medvetande först hitta en annan förklaring till meddelandet. Då han inte fann någon sjönk han ner på sängen och såg på lappen. Den kändes som om meddelade från en annan värld. På sätt och vis var det också så eftersom han själv systematiskt hade försökt att bege sig dit där inga skrivna lappar någonsin kunde nå honom. Han suckade och lossade försiktigt det handskrivna meddelandet från sin plats. Det var skrivet med bläck och bokstäverna såg ut att vara Melkers. De var något lutade, som om de när som helst kunde falla omkull, blanda sig och bilda helt nya bokstäver och meningar. Det var vad Yngve hade hoppats på istället för vad det stod:

*Kära Pappa!*

*Inte bara mor har försvunnit från mig utan även du. Jag står utanför din dörr och knackar på men du vägrar att släppa in mig. Istället sluter du dig genom att hålla för dina öron och*

*låtsas som om jag inte finns här. Men det gör jag. Jag har hela tiden funnits här och ropat på hjälp. När mor dog behövde jag dig mer än någonsin men då flydde du och lämnade mig ensam kvar. Jag vet att det inte var hon utan det som fanns inom henne som jag, till skillnad från dig, tvingades konfrontera. Jag kommer aldrig att kunna få dig att förstå vad det innebar för mig och för den jag tvingats bli. Jag lämnar dig nu på samma sätt som du lämnade oss. Ensamheten är fruktansvärd. Kväll efter kväll står den utanför mitt fönster, tätt intill glaset, andas med sur andedräkt och lämnar efter sig en fet immå som jag tvingas att se varje gång jag vaknar. Jag står inte ut längre. Sök inte efter mig den dag du nyktrar till och kan se klart. Du kommer inte att gilla vad du hittar.*

*Melker*

Den gula lappen lämnade hans hand och singlar ner på golvet. Orden och meningarna förlamade honom. Hans kropp började krampa och han tvingades lägga sig ner för att ta sig an spasmer som for genom honom. Insikten var så fruktansvärd att han omöjligt kunde ta in den helt och fullt. Då han återigen fått kontroll över musklerna blev han liggande orörlig på överkastet. En känsla av tomhet fyllde hans bröst och inget rörde sig i medvetandet. Det var som om lappen med de lutande bokstäverna hade startat om honom och lagt allt det som varit åt sidan. Han reste sig hastigt upp och kom på fötter. Plötsligt visste han var Melker befann sig. Han

störtade ut i augustinatten och sprang med så fort han orkade genom skogen mot badvägen och stranden. Grenarna från björkarna piskade hans ansikte men varje rapp styrde honom mer och mer mot den kurs som skulle ta honom tillbaka till livet och verkligheten. Han mumlade något då han sprang men den här gången var det inte fotbollsresultat utan sonens namn. Om och om igen.

3

Skratten och de alkoholmuntra rösterna hade lämnats bakom Melker och drunknat i det avstånd han tillryggalagt från stranden. Även musiken hade tystnat och lämnat efter sig ett tyst och ensamt vakuum, likt känslan som fanns inom honom. Då och då avbröts den av smålommens läte inåt land. Det var andra gången sedan de köpt båten som han rodde över den välbekanta gölen som kallades Fårsjön. Han antog att namnet hade något med bondens marker att göra men han var inte säker. Bondgården som låg ett stycke inåt land hade påverkat hela trakten på olika sätt. Sjön kanske var uppkallad efter de grå bomullsbollarna som betade vid strandlinjen. De brukade stå och glo på Melker då han passerade bondgården på väg hem från skolan. Han kunde inte påstå att han uppskattade deras sällskap men någon nytta kanske de gjorde. Hans vackra mor,

med det underbart klingande namnet Alice, hade följt honom till båten vid ett tillfälle. Fadern, som han inte alls tyckte var särskilt vacker men ändock var den man som skulle vara hans far, hade varit otillräknelig och därför aldrig tillfrågats. Melker hade ändå varit fast besluten att ta ut sin mor på en färd, kanske hennes sista, för att sprida en aning ljus över hennes kvarstående tid på jorden.

En tidig tisdagsmorgon, när den våta marken ännu inte torkat upp i den bleka augustisolén, hade han varit ute i förrådet för att på sin cykel försöka rigga en anordning som kunde bära mor ner till sjön. Han hade hittat ett gammalt stängsel som fadern använt till att inhägnat mark åt grannen. Det var under en tid när affären inte gått så bra och Handlarn Johansson behövt någon form av sidoinkomst för att försörja familjen. Det material som han fått över efter jobbet hade han behållit, vilket hade passat alldeles utmärkt till Melkers sittanordning på framgaffeln. Han hittade även klämringar och genomgående bultar som han kunde skruva fast det hela med. När han var klar tog han ett steg tillbaka och granskade sitt arbete. Jo det skulle nog hålla och skulle det inte göra det kunde han alltid skylla på att far hade varit för full för att köra dem. Vilket ju var alldeles sant. Yngve hade försvunnit tidigt under gårdagskvällen. Med en flaska sprit och ett ursäktande leende på läpparna hade han gått ut genom ytterdörren. Melker och hans mor hade ingen aning om vart han

tog vägen och kanske brydde de sig inte heller. Alice var för upptagen med främlingen som rasade i hennes kropp och hennes son med att uthärda smärtan tillsammans med henne.

Han hade funnit henne där hon brukade stå, framför sovrumsfönstret, med blicken vilande på baksidan av gården. Hennes hår led fortfarande av strålbehandlingen och kala fläckar, som hon ivrigt försökte dölja genom att kamma håret på ett visst sätt, lyste igenom i morgonljuset. Hennes ansikte var grått och utmärslat och påminde om en gammal kvinnas. Melker fick känslan av att det var någon annan som stod där men då han försiktigt uttalade hennes namn och hon sakta vände sig mot honom kom hon tillbaka, kvinnan som uppfostrat och tröstat honom. Hon log blekt.

- Är du uppe så tidigt? frågade hon och gjorde en trött, utmattad gest med handen.

- Jo, jag hade bestämt mig att gå upp extra tidigt idag för att ta hand om något mycket viktigt. Helst innan skolan börjar och därför är det lite bråttom.

- Jaså? Vad kan det vara som är så angeläget att du går upp extra tidigt på en skoldag? Alice lät trött och hennes röst var spröd och bräcklig men nu ändå med ett uns av nyfikenhet i den.

- Jo jag tänkte bjuda mamma på en åktur ner till sjön. Alice såg först överrumplad ut, sedan sprack hennes ansikte



upp i ett leende som nästan fick henne att se ut som den hon varit innan lymfomen.

- Och hur hade du tänkte att det skulle gå till? frågade hon utan hån eller förminskande av hans påstående i rösten. Hon lämnade fönstret, tog ett par steg framåt och ställde sig framför honom.

- Jag har anordnat en sittplats åt dig. På framgaffeln på min cykel har du gått om plats. Jag trampar och du sitter bara och njuter av det vi får se, vad säger mamma om det?

Alice såg förvånat på Melker. Han hade verkligen förvandlat till en mycket ansvarstagande liten gosse. Den dag då allt var över, det som hon oroat sig så mycket för, kanske inte skulle bli så illa ändå. Pojken kanske kunde ta bättre vara på sig själv än vad hon kunnat föreställa sig. Med tanke på att hans far förvandlats till en högst patetiskt figur tröstade det henne att det äntligen fanns något hon kunde glädja sig åt. Den mjukhet hon en gång haft i sig, innan Melker kom till världen, var dock borta. Kvar fanns bara ett skämt gammalt skal som sannerligen sett sina bättre dagar.

- Den anordningen måste du visa mig. Efter att jag sett den så ska jag ge dig ett svar om jag vill följa med eller inte. Melker hade nickat, fattat hennes hand och dragit henne med sig ut på gården i riktning mot förrådet som låg lite för sig själv på gården. När de stod utanför dörren hade han bett

henne att blunda medan han gick före och gjorde något som hon uppenbarligen inte fick se. Alice hörde hur pojken rotade runt där inne och precis som hon skulle fråga om han var klar snart så hörde hon hur gångjärnen gnisslade då dörren for upp.

- Nu får du titta sa pojken med en röst som inte kunde dölja en genuin förväntan. Alice öppnade ögonen och brast ut i skratt. Skrattet som genast besvarades av hennes son jagade alla krämpor på flykten. När hon såg sin sons snillrika konstruktion var det för ett kort ögonblick som om starka duvor tagit tag i smärtan, lyft den ur hennes kropp och stigit med den upp till skyn, tills solens strålar brände upp den och förvandlade den till ett askpapper som föll sönder i den lätta vinden. Hennes tacksamhet visste inga gränser. Hon rusade fram till sonen och omfamnade honom trots att hon inte tagit två hastiga steg på flera månader. Hon kysste hans panna, grät och mumlade tacksamma ord i Melkers öron.

- Det är klart jag följer med dig. Ingenting kan få mig att stanna kvar här nu. Melker blev röd i ansiktet, mumlade något ohörbart till svar och stirrade ner på sina nakna fötter. I sin iver att visa modern uppfinningen hade han glömt att sätta på sig skor. Det värkte i fötterna av den fuktiga och kalla marken.

Tjugo minuter senare hade de gett sig av. Modern hade insisterat på att sätta på sig något som passade sig bättre för sjön. När hon var färdig hade hon kommit ut på trappan iförd mörka vindbyxor, en tjockare tröja och en tight jacka som kunde stå emot väta. Då hon stått och valt kläderna från garderoben hade smärtan kommit tillbaka med sådan kraft att hon nästan fallit omkull på golvet. Det var inget hon berättade för sin son då hon hävde sig upp på den lilla sittbrädan och ekipaget gav sig iväg mot badvägen. Eftersom det varit omöjligt att tränga igenom vegetationen och ta genvägen genom skogen valde han att ta grusvägen som gick runt hela byn. Melker trampade på och Alice försökte dölja smärtan som den steniga och ojämna vägen skapade. Hon ville inte göra sonen besviken och därför bet hon ihop trots att det gjorde så ont att hon ville luta huvudet bakåt och skrika mot den blå himlen.

Morgonen var fortfarande tidig och därför mötte de gudskelov ingen på vägen. Alice kunde föreställa sig vilket prat det skulle bli på byn om de fick se tolvårige Melker skjutsa runt på sin cancersjuka mor på en högst tvivelaktig och olaglig konstruktion. Hade det inte varit klokare av henne att ligga kvar hemma i sängen och invänta döden istället för att ge sig ut på sådana dråpliga uppdrag? Alldeles säkert, men när nu pojken hade visat sådan vilja att bjuda sin mamma på en

sista trevlig upplevelse, vilken människa hade hon då varit om hon sagt nej? Hon var mycket tacksam att de inte mötte någon.

Bommen som skiljde huvudvägen från badvägen var lagd på plats och trettioskylten som begränsade eventuella bilars framfart var belagd med en grönaktig sörja som vittnade att den stått där några år. Siffrorna var nästan oläsliga. Melker som fått fart på cykeln i den sista nedförsbacken hade svårt att bromsa tyngden från både honom själv och modern och för att undvika att braka rakt in i den förlagda bommen tvingades han att gira kraftigt åt höger. Cykeln tvärstoppade mot en uppskjutande sten och Alice flög av och hamnade i det höga gräset. Nu kunde hon inte behärska sig längre. Men en svärm av fula ord och hemska ramsor försökte hon betvinga smärtan som sköt upp ur hennes inre. Det gick inget vidare och därför tvingades hon spänna sig som en fiolsträng för att bemöta de vågor som gång på gång sköljde över henne.

Det här hade varit en riktigt jävla dålig idé! Hur dum hade ungjäveln varit som trott att det här skulle gå bra? Hon fick plötsligt en överväldigande lust att rusa upp och ge honom en örfil. Det skulle väl lära honom att inte lura ut hans mor på sådana här idiotiska strapatser. Främlingen i hennes kropp manade på henne och hade inte smärtan börjat avta precis i det ögonblicket hade hon nog gjort allvar av sina intentioner. Till slut klingade den av så pass att hon orkade

sätta sig upp. Det hon fick se gav henne en omedelbar känsla av ånger. Melker stod med ramen mellan benen, endast några meter från där hon legat. Ansiktet var kritvitt och han hade lagt båda händerna över munnen i en tydlig gest över att han var chockad. Om det hade varit hennes ord som orsakat den eller olyckan var dock svårt att säga. Alice såg på honom under en lång stund utan att säga något. När han återfått lite färg i ansiktet reste hon sig mödosamt och borstade med små rörelser försiktigt av sina kläder, för att inte orsaka fler smärtförnimmelser.

- Nåja sa hon till slut för att avbryta den nästan obehagliga stämningen som uppstått mellan dem. Hon var säker på att Melker aldrig hört henne tala på det viset tidigare och därför kunde hon förstå hans reaktion.

- Det var inte så farligt. Nu fortsätter vi, jag är okej.

Hon hjälpte honom att styra förbi bommen, till andra sidan och den halvt igenvuxna badvägen. De flesta som gav sig av åt det hållet gjorde det gåendes och därför var det svårare att hålla vägen fri från sly och gräs. Melker sade ingenting om det som nyss inträffat. Den fruktansvärda känsla som hastigt sköljt genom Alice kropp hade lika fort lämnat den. Hon visste att hon måste hitta på något att prata om för att överbrygga den gapande avgrund som öppnats mellan dem. De gick

bredvid cykeln ett slag och såg på insekterna som flög från grässtrå till grässtrå och blomma till blomma.

- Det är vackert, sa Alice och gjorde en gest med handen mot vegetationen bredvid dem. Jag är glad att jag följde med och ser fram emot att se båten när den ligger i vattnet. Melker svarade henne inte men lyfte blicken från vägen en stund och såg på henne. Alice rös. Det fanns något fördömande i ögonen eller också var det något hon föreställde sig eftersom hon just i det ögonblicket föraktade sig själv. Båtplatsen låg nedanför en kort sluttning vid sidan om badvägen. Gräset som växte på båda sidor av båtstigen var nyslaget och doftade starkt. Melker gick först med cykeln släpande bredvid sig och modern kom strax efter. Lukten av gräs var frän i Alice näsborrar. Hon blev nästan illamående av den och smärtan från olyckan dunkade fortfarande djupt i hennes inre. Hon fick gång på gång bita sig i läppen för att inte avbryta alltihop och vända hem igen. Melker hade återfått modet efter moderns utbrott och var lättare på stegen. Det var inget hon ville förstöra. Därför teg hon och samtyckte till det lilla äventyret. De hade nått fram till björkarna som växte vid strandlinjen och som var ett utmärkt landmärke för att påvisa var ekan låg förtöjd. Melker hejdade sig, fällde ner stöder på cykeln och såg in i sin mors ansikte då hon nådde fram och kunde se båten i vattnet. Hon vände sig mot honom med ett öppet men ansträngt leende.

- Den är vackrare än vad jag minns den sa hon. När du och pappa kom hem med den hade jag så ont att färgen och linjerna i skrovet bleknade, men nu ser jag vad praktfull hon är. Hon är verkligen ett fint hantverk och ett bra köp. Du och far kunde inte ha gjort det bättre.

- Det är bara en eka mamma, sa Melker nästan generat. Han hade blivit röd i ansiktet och skrapade med foten i den bruna jorden. Träden skuggade marken där de stod, vilket gjorde det svårt för solens livgivande strålar att nå fram. Under björkarna fanns därför bara rötter, jord och sten.

- Nej det är det inte sa Alice. Det är en möjlighet för mig att få uppleva sjön en sista gång. Det är lustigt. Jag och Yngve flyttade hit efter att vi gift oss men vi har aldrig haft någon anledning att bege oss ut på vattnet. Trots att sjön hela tiden har legat här. Hon såg ett par doppingar en bit ut på den soldränkta sjön. Fåglarna stack ner huvudet i vattnet och försvann under ytan för att sedan dyka upp några meter längre bort, innan de simmade in mot land igen. Alice betraktade dem roat och vände sig mot sin son.

- Nå, då ger vi oss väl av. Vart har du tänkt att föra mig?

Melker klev ner på avsatsen som bildades av rotsystemet från den största björken. Han lossade den blå linan till förtöjningen och kastade den i båten. Hon var så långt

uppdragen på den långgrunda sandbotten att det inte var någon fara för att hon skulle ge sig av innan han och modern hunnit kliva i. Han gjorde en gest med handen till Alice för att hon skulle klättra ombord och sätta sig i aktern.

- Om du sätter dig längst bak i båten så är det större chans att vi frigörs från sandbotten och snabbare når ut på öppet vatten. Alice kunde inte låta bli att le. Sonen talade som om han redan var en sjövan världsomseglare men hon gjorde honom till viljes, utan att komma med invändningar. Den här dagen hade han planerat och därför tänkte hon finna sig i vad än han sa. Hon önskade att Yngve kunde se honom men slog genast bort tanken på sin man för att inte grumla eller förstöra glädjen tillsammans med sonen. Det här var deras stund och ingen skulle få ta den ifrån dem. Efter att ha gett båten en rejäl knuff klättrade Melker ombord, satte sig vid årorna och vände båten så fören pekade mot andra sidan sjön. Samtidigt som han stoppade årorna i vattnet hävde han sig bakåt och tog ett rejält årtag som satte fart på ekipaget. Alice fnittrade och kände sig som en skolflicka som av en vacker yngling blev rodd på en sjö på den engelska landsbygden. I närheten av Oxford eller Cambridge. Om hon haft ett litet parasoll med sig hade bilden varit komplett.

- Jag tänkte att vi skulle ro ut till ön därute. Tjugo minuters rodd härifrån skulle jag tro. Vad säger mamma om det?



Orkar du det? Han såg oroligt på henne. Han hade inte glömt incidenten med olyckan. Alice vred på huvudet för att försöka se platsen dit Melker tänkte de skulle bege sig. När de lämnat stranden hade hon satt sig i fören istället för att få bättre uppsikt. Fårsjön var avlång och delade upp sig i två långa rännor, på babord och styrbord sida från den plats där de legat förtöjda. Över sin vänstra axel kunde Alice skymta en cirkelformad ö som var bevuxen av en tät och mörk granskog. Den kände hon igen. Vid något tillfälle då hon tagit en promenad tillsammans med sin man hade hon skymtat den från stranden. Hon visste inte vad den hette eller om man kunde stiga i land där.

- På den ön menar du? sa hon och pekade. Från den plats hon satt nu såg den nästan hotfull och skrämmande ut. Kanske berodde det på att träden växte tätt och inte avslöjade vad som fanns längre in på land. När de närmade sig den såg den helt annorlunda ut jämfört med hur den sett ut från andra stranden. Alice ville nästan be sin son hålla ut på det öppna vattnet igen så att de inte kom för nära.

- Nej jag menar inte Granön sa Melker. Den är för mörk och det finns ingen utsikt därifrån. Ön vi ska till ligger bortom den. Du kommer se den då vi lägger oss på styrbord sida om Granön. Det finns stenar och klippor där som är öppna och gör det möjligt att se hela Fårsjön. Åtminstone den stora delen.

- Finns det en del till? frågade Alice. Hon var mycket imponerad över Melkers kunskap och skämdes över att hon inte visste om det.

- Ja det finns en del till sa Melker. Om man lägger sig på strikt ostlig kurs när man passerat Hällön, dit vi ska, så kommer man till den andra delen av Fårsjön. Den är något mindre än den stora men mer rundad till sin form, till skillnad från den stora delen som är avlång.

- Var har du lärt dig allt det här? frågade Alice. Hon hade bott i byn i stora delar av sitt vuxna liv och inte tillskansat sig så mycket kunskap som sonen uppenbarligen gjort på senaste tiden.

- Jag har frågat grannarna och någon på byn. Jag ville göra den här färden minnesvärd för dig, därför läste jag på om sjön och trakten. Alice nickade och såg bort. En liten tår letade sig fram i ögonvrån då hon började förstå vidden av vad Melker planerat. Det var verkligen beundransvärt. Hon lutade sig därför försiktigt bakåt och lade skuldrorna mot gummilisten som var limmad längst ut på båtens kant. Hon sträckte ut armarna så att de låg parallellt med vattenytan.

- För mig dit du anser är bäst sa hon dramatiskt med en teatralisk gest.

Det tycktes muntra upp Melker för plötsligt började han ro fortare. Alice låg kvar en stund och lyssnade till årtagen som gick på rätt djup trots att hennes son aldrig rott

tidigare. Himlen var blå, med några lätta grå moln som kom in från väster. Hon såg oroligt på dem och undrade om det skulle komma regn? Det vore synd på en så fin utflykt. Efter en stund, hur lång hade Alice inte hade någon uppfattning om, började Melker lägga om kursen. Några grader åt styrbord fick dem att passera den mörka ön på tryggt avstånd. Då de var i ungefär jämnhöjd med den fick Alice för första gången vila sina ögon på den ö som Melker hade kallat Hällön. Liksom sjön vad den avlång till formen. På ena sidan, den som deras båt kom ifrån, fanns en stor klippa som man mycket riktigt kunde se hela sjön ifrån. Alice drog efter andan. Den var, till skillnad från systerön Granön som låg ett stenkast bort, vacker. Mellan öarna fanns en smal ränna som måste leda till den lilla delen av sjön som Melker pratat om. Lite längre upp på ön stod några höga, majestätiska tallar och de vajade lätt i den ljumma brisen. När de kom närmare såg Alice att skogen blev tätare ju längre bort mot andra sidan ön man kom. Längre än så kunde Alice inte se men hon anade att vattnet fortsatte på andra sidan och mynnade ut i den mindre delen av sjön. Melker hade emellertid funnit den plats där han tänkte lägga till. Med ett par kraftiga årtag med vänsteråran girade han mot styrbord och lät båten mycket försiktigt glida den sista biten in mot land. Det fanns en lägre avsats med en fast klipphäll. Mot den styrde han och bromsade farten så pass att fören bara stötte i klipphällen med en mjuk duns. Pojken kom på fötter, gick med raska steg förbi sin mor i fören, tog

förtampen och hoppade i land. Väl där fann han två uppskjutande stenar som dög till angöring. Han knöt med dubbla slag och sträckte ut sin hand för att hjälpa sin mor. Alice rörde sig sakta och satte försiktigt ena foten på klippan innan hon drog den andra efter sig. Sedan stod hon med båda fötterna på ön som hennes son valt som deras mål. På klipphällens västra sida fanns en lite stig som skulle ta dem till den högre avsatsen. Alice tittade misstroget på den och undrade om hon skulle ramla och göra sig illa. Det vore mycket oklokt eftersom de var ensamma, därför frågade hon:

- Finns det någon annan väg upp härifrån?

- Ja, men då tvingas du till ett litet språng för att ta dig till klipphällen på höger sida. Därifrån går det som du kan se en annan stig som leder upp i tallskogen. Alice såg vart Melker pekade och insåg att stigen på den västra sidan var den säkraste vägen att ta sig upp. Hon började återigen undra om hon gjort rätt i att följa med. Just nu tycktes vägen tillbaka oändlig. Men hon bet ihop och bestämde sig för att hon skulle ta varje minut och varje stund som den kom istället för att fokusera på det som för tillfället var ointressant. Med darrande ben och med Melker efter sig tog hon sig till den högre avsatsen några meter längre upp. Väl där vilade hon händerna mot knäna innan hon vände sig om och såg ut över sjön som de just rott över. Det var fantastiskt. De små vågorna som bildades i den milda sjöbrisen glittrade hoppingivande i de

ljusa solstrålarna. Granön som låg rakt föröver såg nu annorlunda ut. Inte alls lika mörka eller hotfull. Kanske berodde det på att hon stod lite högre upp och såg ner på den. Hon såg hela strandlinjen från den höga klipphällen, inte bara den västra utan också den östra. Melker passerade henne och gick lite längre upp i skogen. Alice såg oroligt efter honom och blev lite rädd att han skulle lämna henne. Vad skulle hon ta sig till då? Det var en aning skrämmande att vara utlämnad i en tolvåringars händer. Kanske skulle hon lyckas ro tillbaka, kanske inte.

- Vart ska du? frågade hon utan att bry sig om den lätta undertonen av oro i rösten.

- Samla ved svarade Melker som om det var den naturligaste sak i världen. Om någon timme kommer det att börja skymma och då behöver vi ved för lite värme. Det blir fort rått och kallt i augusti. Var det verkligen hennes son som följt henne ut hit? Melker hade fått ett sätt att tala och föra sig som hon inte visste om hon tyckte om. En vuxen man i ett litet barns kropp. Hade hennes sjukdom ställt till det så för honom?

- Melker, sa hon.

- Ja svarade pojken och vände sig om. Han såg på henne och långt där inne i blicken, bakom allt det som varit, trodde hon sig skönja något som påminde om hennes vackra lilla gosse. Vad har du gjort med honom Yngve? frågade hon sig och kände

hur vreden återkom. Främlingen var tillbaka men Alice lyckades tvinga undan honom. Åtminstone för tillfället.

- Det var inget, sa hon och återgick till att se ut över den vackra tavla som målats upp för henne. Melker ryckte på axlarna och började samla pinnar och stickor till ved.

När han samlat det han behövde gick han ut på klipphällen som sträckte sig längst ut i vattnet. Alice såg att Melker varit där tidigare och lämnat kvar en påse med lite olika verktyg som kunde behövas på en utflykt. Förutom tändstickor hade han tagit med korv, bröd och marshmallows. Allt arrangerat för grillning över öppen eld. Alice mös. Det hade visat sig att hennes son var betydligt mer kapabel än hans far. Hon gick fram till Melker där han satt på huk, i full färd med att göra upp eld. Den lätta vinden tvingade honom att använda tre tändstickor innan han lyckades få eld i det torra virket. Inom några minuter sprakade brasan muntert och mor och son slog sig ner på varsin sida av elden. Solen hade sjunkit ytterligare och försvann nästan bakom trädtopparna på Granön mitt över där de satt. En ensam man i en båt kom roende förbi. Han valde att gå i den smala rännen mellan de båda öarna och höjde handen i en hälsning till de två figurerna som satt vid elden på Hällön. Mannen som såg ut att vara i övre medelåldern bar hatt och en sliten, mintgrön överdragströja. Alice log och tänkte att han nog inte hade någon fru som talade om för honom hur han skulle klä sig eller så hade hon samma dåliga smak för

stil som han själv. I fören stod ett långt metspö av bambu som tydde på att mannen varit ute och fiskat.

- Har du fått något? frågade Melker när båten gled förbi på några meters avstånd. Alice vred på huvudet och såg på sin son, förvånad över att han vågat ställa en fråga till en okänd man. Hon mindes sonen som blyg och tillbakadragen innan hennes sjukdom brutit ut.

- Nja, svarade mannen och log tveksamt. Han böjde sig fram och tog fram en täljd pinne som han fäst ett antal mörtar och abborrar vid. Han höll upp den mot Melker och Alice.

- Det här är väl lagom till att ta hem till kattskrället. Sjön har surnat och fångsten har blivit sämre, det är en sak som är säker. Jag har hört att de ska börja kalka, sedan kanske plantera in nya bestånd. Mannen hade stoppat i ena åran och bromsat båten alldeles intill där de satt. När han närmade sig såg Alice att han var orakad, med ett fult ärr över hakan och ner över halsen. Hon hade aldrig sett honom förut och gissade att han var nyinflyttad.

- De har redan börjat sa Melker. På väg ner till stranden såg jag en massa säckar staplade på två träpallar. De var vita och såg ut att vara fylla med något pulver.

- Då är det säkert kalken som kommit sa gubben och tog upp en dosa snus ur fickan på ett sina svarta joggingbyxor. Han började krama en snus mellan fingertopparna medan han tankfullt såg på de två som satt uppe på klipphällen. Alice

var förvånad över att hon aldrig sett honom förut. Melker tycktes känna honom men hon ansåg det opassande att fråga honom vem det var medan gubben var kvar.

- Var har ni handlarn då? frågade mannen, lyfte på läppen och stoppade in den stora prisen som fick överläppen att puta ut betänkligt. Ville han inte följa med på er lilla utflykt? Det är väl brännvinet förstås. Man har ju hört. Ynklig karl som smiter undan sitt ansvar förresten. När butiken lades ner och du blev sjuk så orkade han väl inte längre. Man har ju hört som sagt var.

Alice och Melker satt mållösa och och stirrade på mannen i båten. Han såg förtjust på dem, som om han var stolt över att ha vågat säga något. Handlarns försäljning av butiken och Alice svåra sjukdom var tydligen något som byborna såg som allas angelägenheter och att det stod dem fritt att diskutera och döma som de ville. Det faktum att snusgubben såg Alice på klippan med sonen gav säkert vatten på hans kvarn att det egentligen inte alls var så farligt med henne och att makens supande var ogrundat. Vilket det naturligtvis var. Men ändå, ingen annan hade rätt att döma dem eller lägga sig i hur de levde sina liv eller den lilla återstoden av liv de hade tillsammans. Alice reste sig plötsligt upp. Hon var röd i ansiktet av vrede. Smärtan från cykelturen återkom och fick locket till kastrullen att flyga av. Melker tyckte nästan att hon halvt skrek till fiskaren.



- Det har ni inte med att göra gubbjävel. Hör du det? Inte ett jävla dugg har ni med det att göra. Yngve gör så gott han kan. Det är mer än vad man kan säga om er. Försök att ägna er åt er själva istället för att lägga er i andra människors liv. Hon hade börjat röra sig i riktning mot båten och Melker insåg att hans mamma på fullt allvar tänkte göra mannen illa. Han kom på fötter och lyckades få tag i henne innan hon nådde fram. Mannen i båten satt bara och stirrade. Hade inte sonen rusat fram hade hon kanske kastat sig över honom. Melker höll henne om midjan och såg till sin lättnad att fiskaren plötsligt fick bråttom att komma därifrån. Då han lämnat dem och ön bakom sig och kommit ut en bit på vattnet skrek han hotfullt efter dem.

- Det är inte undra på att Yngve super så förbannat med en så elak gammal kärring till fruntimmer. Jag hoppas att du dör så fort som möjligt din markatta.

Melker skrämdes av vad mannen sa. Hur kunde han önska livet ur någon på det viset? Det kändes obehagligt och han ville nästan be om ursäkt för den andre mannens skull. Hans mor hade blivit slapp i hans armar och grät nu i förtvivlan.

- Förlåt mig Melker pressade hon fram. Det var inte meningen att skämma ut dig. Jag blev bara så rasande. Allt för

många anser att de har rätt till en åsikt om andra människors liv. Även om de skadar och sårar dem. Även fast jag dömer din far som de andra så är det vårt problem och inte deras.

Ansträngningen hade fått henne att häftigt dra efter andan. Melker tog henne tillbaka till elden och hjälpte henne att sjunka ner på en plats där mjuk mossa växte på den hårda klipphällen. Han önskade att fadern vore där. Trots att han på sista tiden lärt sig att agera som en vuxen så längtade han efter att få slippa. Bara en liten stund till skulle han att ta hand om sin mor. Främst för att nöden krävde det men den dag då det var över, han tvivlade inte på att den dagen skulle komma, så tänkte han se till att hans egen roll förminskades på ett eller annat sätt. Alice fortsatte att gråta. Smärtan hade intagit hennes kropp och tvingade henne till slut att lägga sig ner på det hårda underlaget. Utflykten blev inte alls som han tänkt. Redan efter några minuter, då smärtan tilltagit ytterligare, tvingades han avbryta och hjälpa henne tillbaka till båten. Två gånger på nedfärden tillbaka till den lägre avsatsen där båten var förtöjd var hon nära att falla omkull. Återigen svor hon och lät främmande ord lämna hennes läppar. Men nu bad hon inte om ursäkt längre. Det var som om smärtan och sjukdomen tvingade in henne i sig själv för att stanna där en lång tid framöver. De sista dagarna innan hon dog försökte hon vid något tillfälle att igen ta sig upp till

yttan för att skåda livets nyckfullhet en sista gång, innan hon till sist lät sig svepas med och fångas i dödens käftar.

4

Han hade kommit fram till mitten av sjön, lyfte upp årorna i vattnet och lät dem vila mot relingen. Han lutade sig försiktigt bakåt och såg upp mot den stjärnklara natthimlen. Den var oändlig. Stjärnorna var som små, lysande hål som trängde sig igenom ett svart skynke någon höll upp mot ett skarpt ljus. Bröstet hävde sig av ansträngningen från roddturen. Det sved i halsen och Melker undrade om han höll på att bli förkyld. På något underligt sätt spelade det ingen roll längre. På samma sätt som det var betydelselöst för hans mor hade det nu blivit det för honom. Vågorna slog behagligt mot båtens botten och gjorde honom rofylld och sömning. Alla andra ljud som tillfälligt trängt sig in i hans medvetande var borta. Kvar fanns bara ekot av hans egna tankar och vattnets påminnelse om att tiden hade upphört. Urtavlans sköra glas hade spruckit och sekundvisaren bromsat in. Han tog ett andetag till och tänkte att något som var så fantastiskt ansågs så självklart. Ändå var varje insupande av det livgivande elixiret något fantastiskt, nästan magiskt. Han böjde sig fram och tog fram det tjocka repet han hade placerat

i fören där hans mor hade suttit någon vecka tidigare. Om han kisade mot andra sidan sjön där de höga tallarna angjorde en mörk ridå kunde han fortfarande se henne där. Hon bar en vacker vit klänning med små spetsar på. Hon skrattade och kallade honom lille Melker som hon gjort då han fortfarande var riktigt liten. Så försvann hon och lämnade efter sig det tomma, svarta hål som funnits inom honom sedan den dag hon dog. Han hade naturligtvis varit ensam med henne då också. Yngve hade varit borta i flera dagar, på någon fest som aldrig tyckte ta slut. Melker var övertygad om att han skulle hålla sig borta tills det var över och då om möjligt komma tillbaka med svansen mellan benen. Det hade han inte gjort och nu var det försent. Han lyfte ner tyngden från fören och började knyta fast repet. Han använde dubbla slag, på samma sätt som då han angjort båten vid klipphällen på Hällön. Det var viktigt att det höll. Efter att han var klar knöt han fast den andra änden av tampen runt fotleden och reste sig upp med rak rygg. Någon rädsla kände han inte, bara ett fullkomligt lugn som uppslukade honom. Dagen då Alice dog hade det varit annorlunda. Då hade han varit rädd på ett sätt han aldrig varit tidigare. Han hade stannat hemma från skolan eftersom någon måste ta hand om den hon kommit att bli. Den eftermiddagen hade han suttit vid köksbordet på samma sätt som hon själv gjort dagen då hon fått beskedet från läkaren. Melker hade ibland undrat om doktorn också meddelat henne att

hon skulle komma att förvandlas och bli någon som hon inte var. Han trodde inte det.

Så plötsligt hade hon börjat skrika. Skriken var mörka. Det var som om hon utkämpade en strid mot en osynlig fiende som tagit sig in i sängkammaren och krupit under täcket till henne. Orden och skriken var gutturala och trots att hon då och då försökte kalla till sig sonen för hjälp satt han kvar i ren skräck över vad han skulle kunna komma att se om han gick in till henne. Sedan hade hon plötsligt blivit tyst så hastigt att Melker trott att hon dött. I den stunden borde han naturligtvis rest sig upp och hämtat sin far. Men det gjorde han inte. Istället satt han kvar och grät tyst ett ögonblick, innan han sakta reste sig och gick mot sängkammaren. Den korta korridoren och hallen verkade dras ut och förlängas på hans väg fram till dörren. När han nådde fram och räckte ut handen för att trycka ner handtaget så darrande den samtidigt som handsvetten bildade fuktiga avtryck i den blankpolerade mässingen. När han öppnat dörren och stigit in låg hon helt naken och såg på honom med en outgrundlig blick. Han fick först för sig att hon inte kände igen honom. Nattlinnet som hon slitit i två delar låg i en hög bredvid henne. Hennes kropp skiftade i mörka skuggor över mage och lår och hennes hår var stripigt och tovtigt och låg i ett trassel på kudden. Ansiktet var tårt, med insjunkna kinder och förstorade ögon. Pupillerna hade flutit ut och bildat en mörk botten som Melker

inte kände igen. Han rös och kände naken skräck inför den hans moder hunnit bli.

- Var är din djävul till far? frågade hon med en röst som tycktes komma från någon annanstans. Hennes mage hävde sig upp och ner i krampaktiga ryckningar. Långt ner under pupillerna fanns en smärta som överträffade allt hon känt tidigare. Den första bilden han fått av henne försvann och ersattes av ett djupt medlidande som inte kände några gränser.

- Han har varit bort i flera dagar. Jag tror inte han hinner återvända innan mor...

Det sista sa han aldrig. Han hade fått för sig att om det inte nämndes med ord skulle det aldrig få en chans att växa och bli något som hotade att slita en människa mitt itu. Om han teg höll han skräcken för det oundvikliga på avstånd. Det var åtminstone vad han försökte att intala sig själv. Alice, eller den varelse som knappt ens längre liknade hans mor, vred på huvudet och riktade blicken mot fönstret. Hon hade bett honom att inte gråta, sagt att det fanns alldeles för många tårar i världen över det mänskliga lidandet som ändå var oundvikligt. Det var en del av livet och skulle hur det än var fortsätta i all evighet så länge människan fanns. Lidandet var den bitterljuva delen som skulle få henne att komma ut större och starkare på andra sidan. Ändå såg nu Melker hur en tår letade sig fram i moderns egen ögonvrå. Om det berodde på den

fysiska smärtan eller att hon snart skulle lämna honom ensam var svårt att avgöra.

- Yngve var alltid så stark förr om åren började hon med en röst som knappt bar orden som lämnade hennes läppar. Han var en viktig man i byn. Kanske den allra viktigaste. Handlaren ordnar inte bara med livsmedel utan är en fast punkt för de stackars ensamma människor som inte har någon annan. När butiken försvann på grund av det som vaknade till liv inom mig så rycktes en stor del av Yngves liv och identitet bort. Försök att inte vara för hård mot honom när jag är borta Melker. Han har gjort så gott han kunnat. Det inser jag nu. Hon vände sig mot sin son och sträckte ut sin hand. Melker tvekade först men tog sedan några steg och lade sin hand i hennes. Hon såg på den, vred den försiktigt i sin egen och följde linjerna i hans handflator. När hon började tala igen var rösten sprucken men gick ändå att känna igen som rösten till den mor han älskade så högt.

- Du har alltid varit en fantastisk pojke. Redan när vi tog hem dig från sjukhuset så förstod vi att det skulle bli något stort av dig. Men missförstå mig inte nu. Storhet hos en människa ligger inte i hur hon presterat eller lyckats i det hon själv har skapat utan i de stora, livsavgörande frågorna som endast kan undertecknas med ett visst mått av vishet. Det är klart att min hemska sjukdom har något med det att göra men

egentligen tror jag att det alltid har funnits inom dig. En själ som är lika mogen som ett årgångsvin. Det är möjligt att det gjort dig en aning ensam, att du inte lyckats skaffa dig vänner men jag tror ändå inte att ensamheten varit bara av ondo. Senare i livet kommer du att ha nytta av din gåva. Med sin ena hand smekte hon ovansidan av hans och strök honom försiktigt över kinden med den andra. Så hostade hon till och andades ut. Melker stod kvar och höll henne i handen. Han såg in i hennes stelnade ansikte som nu fått något fridfullt över sig. Plötsligt fanns en närvaro i rummet som han aldrig känt tidigare. Den låg mellan honom och kroppen i sängen för att sedan sakta sväva mot fönstret som stod på glänt. Som en ensam blå fågel såg han hennes ande glida ut genom den trånga springan, tog sig ut och var fri. Han ropade hennes namn och sprang fram till fönstret och slog upp det. Med tårarna strömmande ner för kinderna tog han sig upp på fönsterblecket och hoppade efter.

Melker lutade sig fram och såg över relingen. Vattnet var svart och det var omöjligt att se sin egen spegelbild i det. Han skulle hoppa igen och den här gången skulle det inte finnas någon hård markyta som skulle fånga upp honom som det gjort den gången han velat följa sin mor. Veckorna efter begravningen hade varit som att leva i ett tomrum utan slut. Han var ensam där och trots att han gång på gång försökt att finna sin far i det hade Yngve vänt sig om och stirrat ner i



botten av flaskan. Efter hennes död hade supandet blivit värre. Hans far var så fast i sitt missbruk att han inte såg något annat än sig själv. Melker suckade och böjde sig ner för att lyfta tyngden över bord och hoppa efter.

Yngve hade tagit sig ner till stranden och vattnet. Hans ansikte var randigt efter grenarna som piskat honom till vakenhet. För första gången på flera månader kunde han se nyktert och klart på tillvaron och situationen. Han förstod vad Melker ämnade göra och skämdes över att han lagt händerna för öronen och slutat att lyssna när sonen behövt honom som mest. Båten var som han redan misstänkt, borta. Han kupade händerna runt munnen och ropade sonens namn. Rösten skar genom mörkret. Trots rädslan och skräcken att han kom försent så kändes det befriande att ropa till honom och visa att han nu fanns här och skulle ta sitt ansvar. Glashuset som han byggt in sig i rämnade av det knivskarpa ljudet. Det nådde hans hjärta och fick honom att ropa ännu högre. Långt, långt där ute på mitten av sjön tyckte Yngve sig se siluetten av en eka. Det såg ut som om det fortfarande satt någon i den. Det fick honom att bestämma sig. Han drog av sig byxorna och tröjan och sprang mot vattnet, vadade ut tills det nådde honom till midjan innan han dök i och började simma ut mot båten.

Melker hörde sin fars röst som långt bortifrån i mörkret. För ett kort ögonblick fick det honom att tveka. Hade fadern

återvänt till honom? Nej, det kunde inte vara möjligt. Han hade varit med om det förut när medvetandet gjort en konstruktion av vad man vill höra. Hur många gånger hade han inte hört sin fars röst när han skulle sova eller när han vaknat från mardrömmar som inte alls varit olika verkligheten. Längtan var så stor att hans hjärna skapade ljud av en röst som inte fanns. Ingen ropade på honom. Han var fortfarande lika ensam som han alltid varit. Han välte den stora stenen över bord och kände ett omedelbart, kraftigt ryck runt fotleden som ville dra honom ner till den svarta och kalla botten. Ännu ett ögonblick höll han sig dock kvar och såg upp mot natthimlen. Han mindes kyssen Elsa gett honom på skolgårdens baksida, då de trodde att ingen såg dem, han mindes den där dagen då han tillsammans med fadern hämtat båten och alla de gånger han krupit upp i sin mors famn då hon var frisk. Hon hade doftat trygghet, hem och härd. Elsas kyss hade varit varm och underbar, men flyktig.

- Mor, jag kommer nu viskade han, satte ena benet över relingen och släppte taget. Det var kallt och Melker drogs genast ner mot botten av tyngden runt fotleden. Det var fullkomligt tyst under ytan och fick den tidigare tystnaden att verka så obetydlig. Men så var det en svag röst som trängde sig fram till honom. Alice röst var mjuk och tilltalande, som då hon var frisk. Orden nådde fram till hans medvetande och han mindes vad hon sagt innan hon flugit ut

genom fönstret. "Ensamheten är inte bara av ondo" och "Senare i livet kommer du ha nytta av din gåva". Meningarna sjönk in hos honom och plötsligt ångrade han sitt tilltag. Ångesten över moderns bortgång hade fått honom att göra denna styggelse. Han försökte simma upp mot ytan igen men kände att han obönhörligen drogs ner mot botten. Luften i lungorna började redan ta slut och den obehagliga känslan av att kvävas kom över honom. Han insåg det fåfänga i sina försök, slutade att kämpa emot och lät sig dras ner mot det oundvikliga. "Förlåt mamma" tänkte han innan medvetande började lämna hans kropp. En hand grep plötsligt om hans tröja och drog honom mot andra hållet. En kraft starkare än den som drog honom ner mot botten lyfte honom tills hans kropp sprängde vattenytan. Melkers lungor fylldes med luft och han andades girigt medan hans kropp drogs in mot stranden. Någon släpade upp honom på land och lade honom på rygg. Ett ansikte kom in i hans synfält och skymde den stjärnklara natthimlen. Han kände igen de skarpa dragen runt hakan, de mjuka linjerna runt kinderna och pannans fårade rynkor. Minen och blicken var stressad och orolig. En obeskrivlig känsla av lättnad sköljde genom Melkers kropp. Sinnesnärvaron i det jagade anletet bekräftade det han kände på sig. Hans far hörde honom igen.

Slut

